

Kardiopulmonální resuscitace u dětí s ohledem na Guidelines 2015

Pavel Srnský

Klinika dětského a dorostového lékařství VFN a 1. LF UK
Jednotka intenzivní a resuscitační péče

KPR definice

* soubor výkonů, vedoucích k okamžitému zajištění nebo obnovení oběhu okysličené krve mozkom u osoby, postižené náhlým selháním jedné, nebo více základních životních funkcí

Epidemiologie selhání základních životních funkcí

novorozenci

- * **perinatální asfyxie, trauma, nezralost, farmaka**

kojenci a batolata

- * **obstrukce DC - aspirace cizího tělesa, zánět**
- * **syndrom náhlého úmrtí**

batolata a větší děti

- * **traumatologie - úrazy CNS, termická poranění, tonutí, intoxikace**
- * **infekce - sepse, neuroinfekce**

Patogeneze selhání základních životních funkcí

patogeneze u dětí

- * respirační problém ... hypoxie ... hyperkapnie ... acidosa ... asystolie
  - * jen v 5 - 10 % je primární příčinou komorová fibrilace

patogeneze u dospělých

- * v 85 % je primární příčinou komorová fibrilace nebo maligní arytmie při ICHS

Časnost přivolání odborné pomoci při KPR v jednom záchránci a zahájení KPR

„ phone fast “ - 1 minuta KPR, pak volání 155

* pro děti do 3 ... 8 let věku

* nutnost co nejčasnějšího odstranění hypoxie

* KPR začínáme umělými vdechy

„ phone first “ - okamžité volání 155, pak KPR

* dospělí

* nutnost co nejčasnější defibrilace

* KPR začínáme masáží srdce

A B C K P R

- A** **airway** - **zajištění průchodnosti dýchacích cest**
- B** **breathing** - **zajištění ventilace**
- C** **circulation** - **zajištění krevního oběhu**

- D** **disability** - **zhodnocení neurologického stavu**
- E** **exposure** - **celkové vyšetření**

- T** **termomanagement** - **zabránění tepelným ztrátám**
  - **řízená hypotermie po KPR**

T – termomanagement

zabránění tepelným ztrátám

novorozenec

- **donošené dítě osušit vyhřátými plenami**
- **nedonošenci bez osušení přikrýt tělo i hlavu vyhřátou plenou**
(pod 28. týden - dítě bez osušení přikrýt celé kromě obličeje termofólií, ošetřovat zabalené a kontrolovat TT, doporučená teplota na porodním sále 26°C)
- **dítě umístit pod sálající zdroj tepla – vyhřevné lůžko IP**

T – termomanagement řízená hypotermie po úspěšné KPR

- * donošení novorozenci - časné (do 6 h od inzultu) ochlazení
teploty jádra na 34 °C na 72 hodin**

*včasnost zahájení je zásadním předpokladem úspěšnosti léčby,
adekvátní termomanagement po KPR a během transportu - pasivní chlazení*

- * děti – prokázán profit ze snížení teploty jádra na 32-34 °C
na 12-24 hodin**

- postupné ohřívání rychlostí 0,25 – 0,5 °C / hodinu

- agresivní terapie horečky v každém věku (fyzikální i medikamentózní)

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

aspirace cizího tělesa

50% všech aspirací - kojenci

85% všech aspirací - děti mladší 5 let

manévry k odstranění cizího tělesa

- * pokud je při vědomí a spolupracuje - vyzvat ke kašli**
- * úder mezi lopatky**
- * stlačení epigastria - Heimlichův manévr (KI kojenci, gravidita, obezita)**

každý manévr 5 x opakovat

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

**prohlédnutí a vyčištění dutiny ústní,
odsátí horních cest dýchacích**

- * novorozenec - porucha poporodní adaptace
- mekonium v plodové vodě**
- * otevření úst manévrem „zkřížených prstů“**
- * dokonalé prohlédnutí úst a odstranění obstrukce**

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

poloha hlavy

novorozenec

* pouze mírný záklon

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

poloha hlavy

větší děti

* plná extenze šíje

(cave - kraniocerebrální trauma a trauma C páteře)

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

trojitý manévr

- * předsunutí a fixace dolní čelisti**
- * pootevření úst**
- * mírný záklon hlavy**

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

urgentní endotracheální intubace

- * výkon provést do 30 s po preoxygenaci**
- * zjištění úspěšnosti intubace**
  - symetrický poslech nad oběma plícemi*
  - poslech nad žaludkem (arteficielní poloha ETC v jícnu)*
  - pulzní oximetrie*
  - kapnometrie*
  - je-li rtg S + P (ETC u Th 2-3)*

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

endotracheální intubace

velikost endotracheální kanyly

$$(\text{ věk v letech : } 4) + 4 = \text{ mm ETC}$$

„ síla malíčku dítěte “

hloubka zavedení endotracheální kanyly

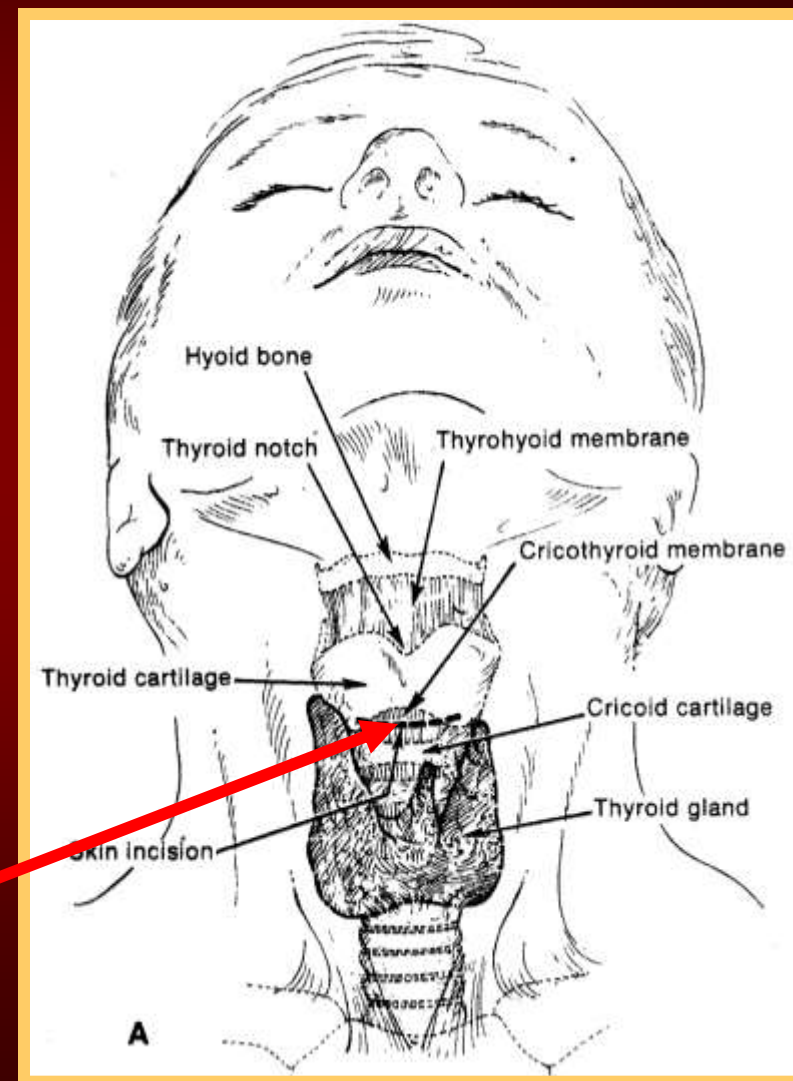
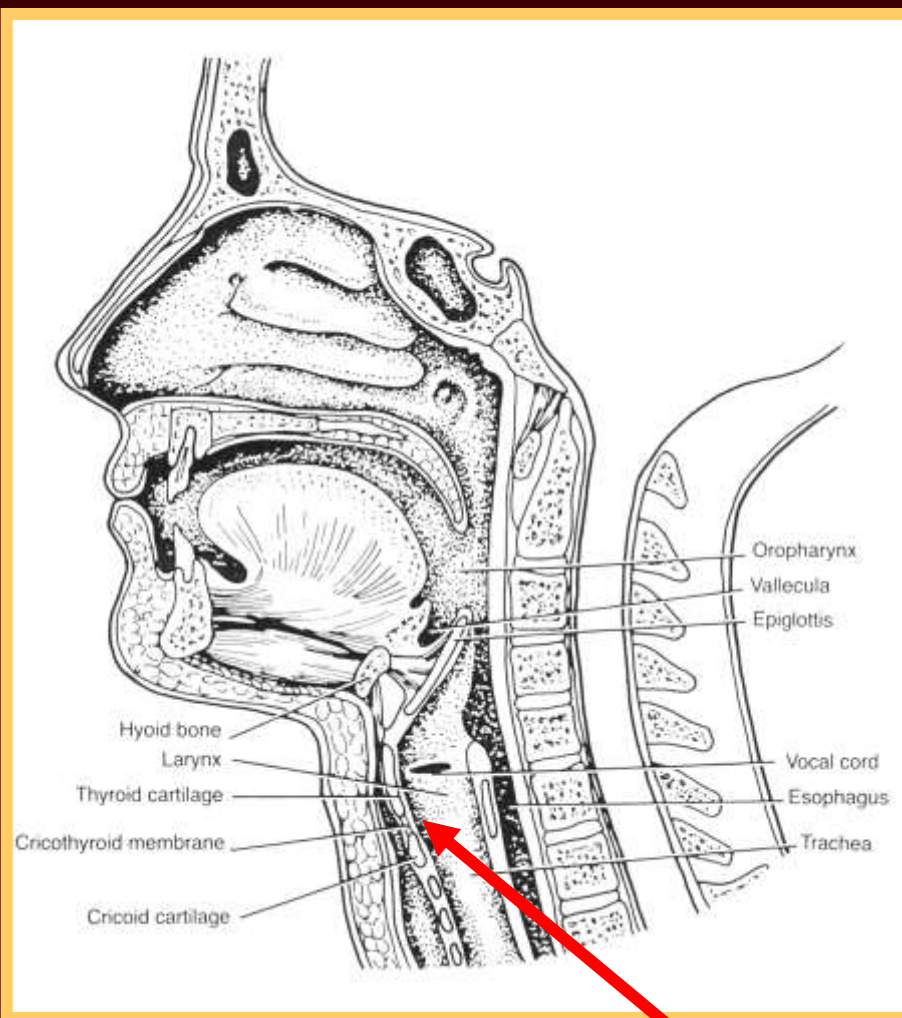
$$(\text{ věk v letech : } 2) + 12 = \text{ cm ETC}$$

A - zajištění průchodnosti dýchacích cest

minitracheostomie - krikothyreotomie - koniotomie

- * akutní život zachraňující výkon v přednemocniční neodkladné péči**
- * vstup do průdušnice v subglotickém prostoru - pod hlasivkami**

- * indikace**
  - zúžené nebo neprostupné horní cesty dýchací bránící ventilaci
(akutní edém laryngu)**
  - nemožnost intubace, prodýchání vakem a maskou
(anatomické poměry, devastace obličeje a ústní dutiny,
zaklíněný a těžko přístupný pacient)**

ligamentum conicum

(5 - 7 mm)

B - zajištění ventilace

hodnocení spontánní ventilace

- * pohledem - exkurze hrudníku**
  - * poslechem - proud vzduchu u nosu a úst**
  - * pohmatem – hrudník, břicho**
-
- apnoe, apnoické pauzy, gasping**
  - dýchání nepravidelné, hypoventilace, brady-tachypnoe,**
  - hodnocení barvy kůže - cyanosa**

B - zajištění ventilace

oxygenoterapie

- * indikace - parciální respirační insuficience**
- dostatečné zvlhčení a ohřátí O₂**
- přesné dávkování FiO₂ k optimální oxygenaci (litry/min)**
- nutný monitoring SpO₂, ABR**
- cave - redukce tlaku z centrálního rozvodu (0,5 MPa)**

B - zajištění ventilace

použití kyslíku při KPR novorozence

- * pro děti v termínu by měl být použit při KPR vzduch. Pokud je i přes účinnou ventilaci oxygenace (SpO_2) nedostatečná, je potřeba zvážit užití vyšší koncentrace kyslíku
- * u předčasně narozených dětí (< 32.tt) by SpO_2 nemělo dosáhnout stejných hodnot jako u donošených. FiO_2 by mělo být použito uvážlivě a její použití se řídí SpO_2 .
- * jakmile je spontánní cirkulace obnovena ($\uparrow SpO_2$), FiO_2 titrovat tak, aby se omezilo riziko hyperoxémie

B - zajištění ventilace

použití kyslíku při KPR novorozence

Akceptovatelné preduktální SpO₂ u donošených

2 min. 60 %

3 min. 70 %

4 min. 80 %

5 min. 85 %

10 min. 90 %

Cílové SpO₂

donošení > 90-98 %

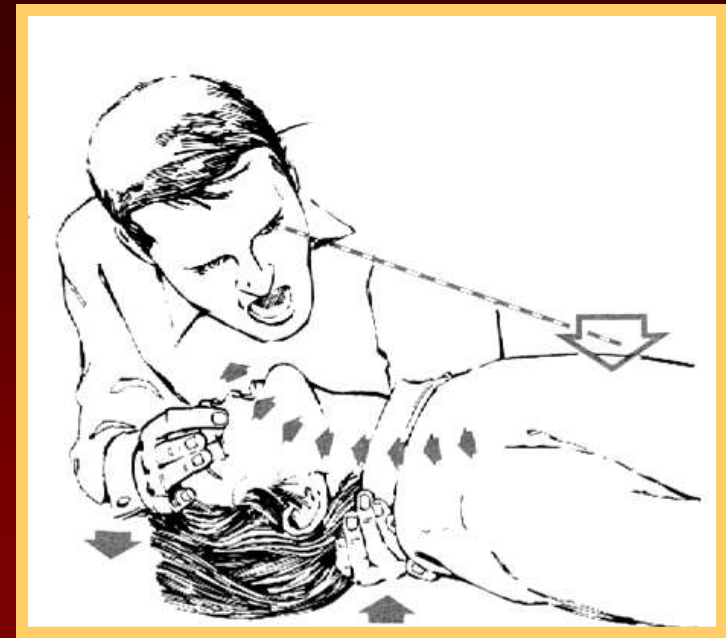
prematurita 24.- 30. tt. (83) – 85 – 92 %

B - zajištění ventilace

neodkladná KPR

dýchání z plic do plic ústy

- zahájení 5 umělými vdechy (minimálně 2 efektivní)
- inspirium dlouhé 1 s
- vydechovaný vzduch zachráncem má FiO_2 0,16 - 0,18

B - zajištění ventilace

neodkladná KPR
dýchání z plic do plic ústy

- **vdechovat příslušné objemy**
  - * objem, zvedající viditelně a přiměřeně hrudník
  - * u dětí nedýchat proti odporu !!!
  - * do dospělého „hlubší výdech“ záchránce
- **příslušná technika dýchání**
  - * u dětí do cca 1 roku dýchání z úst do nosu a úst
- **kontrola účinnosti ventilace**
  - * pohyby hrudníku, lepší se barva kůže

B - zajištění ventilace

rozšířená resuscitace

resuscitační vak s maskou

- **přiměřená velikost vaku a obličejové masky**
(novorozenci 250 ml, větší děti 450 - 500 ml)
- **přiměřené insuflované objemy a frekvence**
(!! barotrauma, oběhová adverze !!)
- **průtok 100 % O₂ do vaku 10 – 15 l / min k dosažení FiO₂ 0,6 – 0,9**
(nutný kyslíkový rezervoár)

!!! cave - novorozenci - brániční hernie a aspirace mekonia !!!

B - zajištění ventilace

umělé dýchání - doporučené frekvence

- * novorozenec 40 – 60 vdechů / min**
- * kojeneček 30 vdechů / min**
- * batole 20 vdechů / min**
- * starší děti 15 – 20 vdechů / min**

- * dospělý 8 – 10 vdechů / min**

C - zajištění krevního oběhu

hodnocení spontánní cirkulace

- kontrola tepu palpací (max. 10 s)
  - * dospělí a větší děti - a. carotis
  - * kojenci a batolata - a. femoralis, a. brachialis
  - * novorozenci - oblast srdečního hrotu
- hodnocení barvy kůže
(asystolie - „ mrtvolně bledá “ barva)

C - zajištění krevního oběhu

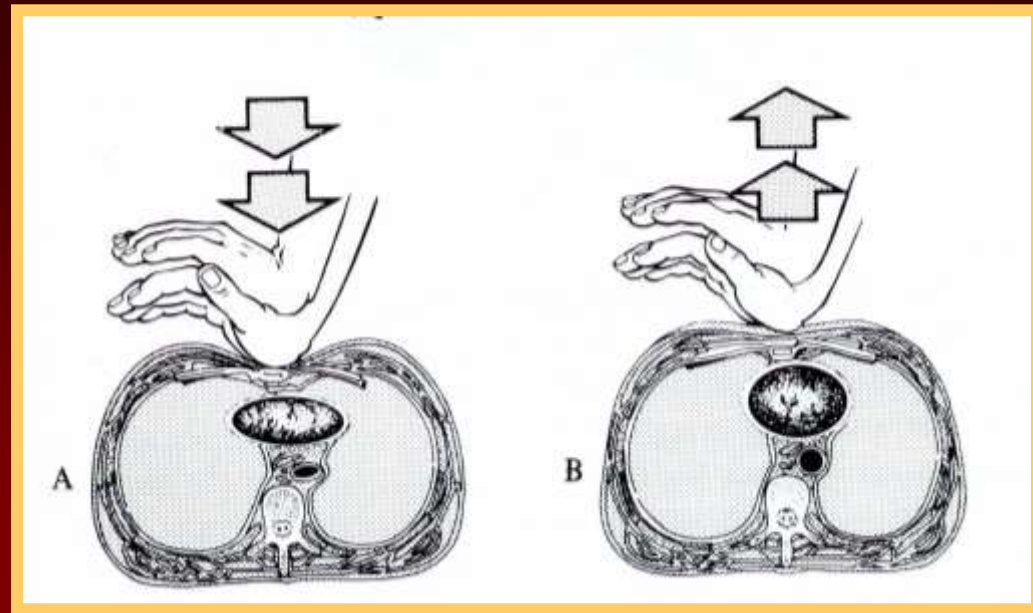
hodnocení spontánní cirkulace

laická KPR

- * již nedoporučována diagnostika tepu palpací
(správně pouze 65 % vyšetření)**
- * KPR zahájit okamžitě
„je-li postižený v bezvědomí a nedýchá normálně“**

C - zajištění krevního oběhu

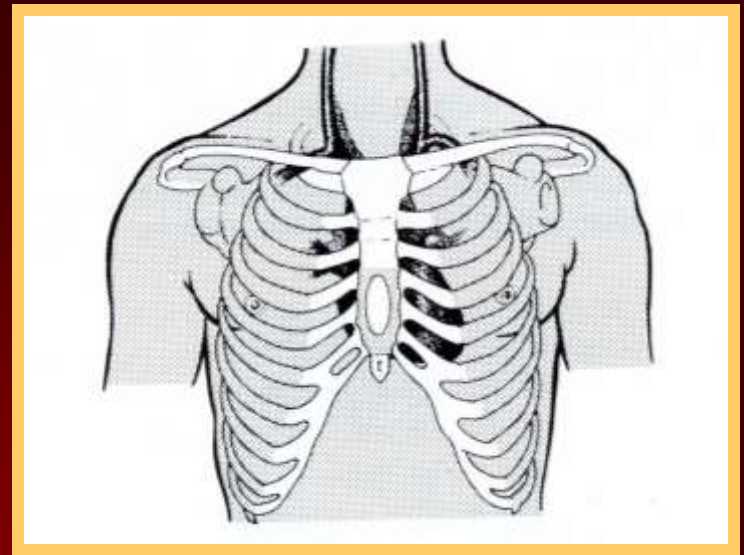
nepřímá srdeční masáž - principy

- periodické stlačení hrudníku
cca o 1/3 předozadního průměru
- postižený musí vždy ležet na pevné podložce

C - zajištění krevního oběhu

nepřímá srdeční masáž - účinnost

- **při NSM je vypuzován objem zajišťující cca**
  - **33 % normálního srdečního výdeje**
  - **50 % koronárního průtoku**
  - **50 – 90 % mozkového průtoku**
  - **5 % průtoku splachnikem**
- **kontrola účinnosti NSM**
  - * **hmatný puls na velkých cévách**
  - * **lepší se barva kůže**

C - zajištění krevního oběhu

nepřímá srdeční masáž - indikace

- **novorozenci** (*cave 100/min = bradykardie*)
  - * **vždy při AS 60 / min a méně**
  - * **při AS 80 /min nelepší se při dostatečné UPV**

- **větší děti a dospělí**
  - * **bezvědomí, nepřítomnost pulsové vlny na velkých cévách, hluboká bradykardie**

Kombinovaná kardiopulmonální resuscitace

novorozenci

1 vdech : 3 stlačení

frekvence NSM 120/min

kojenci a větší děti

2 vdechy : 15 stlačení

frekvence NSM 100 /min

děti nad 8 let a dospělí

2 vdechy : 30 stlačení

frekvence NSM 100 /min

C - zajištění krevního oběhu

kardiopulmonální resuscitace způsobem „top less“ (NSM bez UPV)

- **v případě, že nelze provádět dýchání z úst do úst**
  - * **krvavé, devastující trauma obličeje**
  - * **závažná infekce, intoxikace – možné ohrožení záchránce**
  - * **záchránce to odmítá z jiných důvodů**
- **má srovnatelné výsledky s kompletní KPR**
  - * **u „ příhody z plného zdraví “**
  - * **při dobrém předchozím zdravotním stavu postiženého**
  - * **pokud netrvá déle než 6 – 12 minut**

D - podání resuscitačních léků

účely

- * obnova, stimulace srdeční činnosti**
- * zlepšení perfuze a okysličení tkání**
- * úprava acidobazické rovnováhy**

D - podání resuscitačních léků

způsoby podání

- * intravenózní**
- * intraoseální**
- * intratracheální**

!!! cave - kontraindikováno podání i.m., p.o., s.c., p.r. !!!

D - podání resuscitačních léků

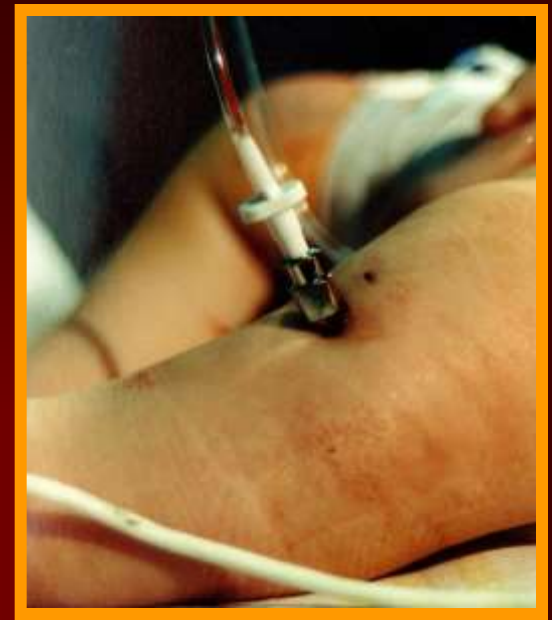

*** intravenózní - cestou periferní žíly**

- nejrychlejší, nejšetrnější způsob
- snaha o zavedení max. 60-90 sekund - „ tři pokusy a dost ”

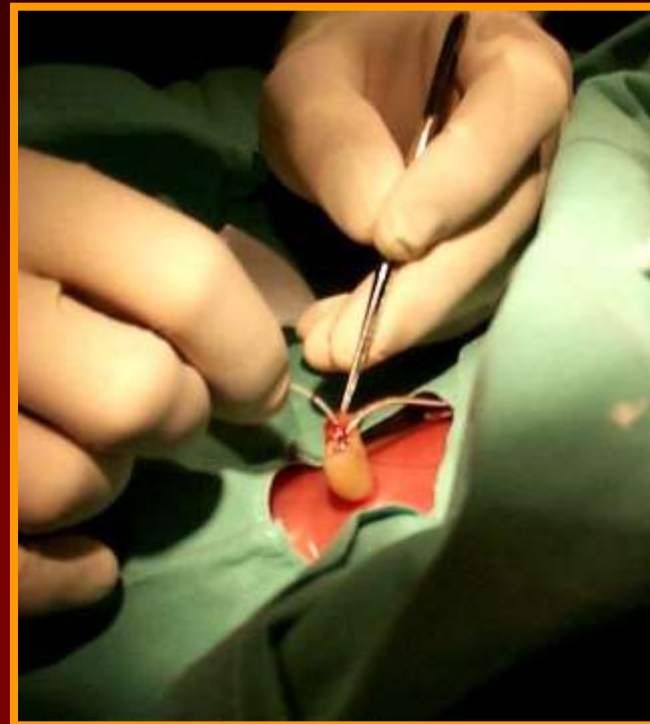
D - podání resuscitačních léků

*** intraoseální**

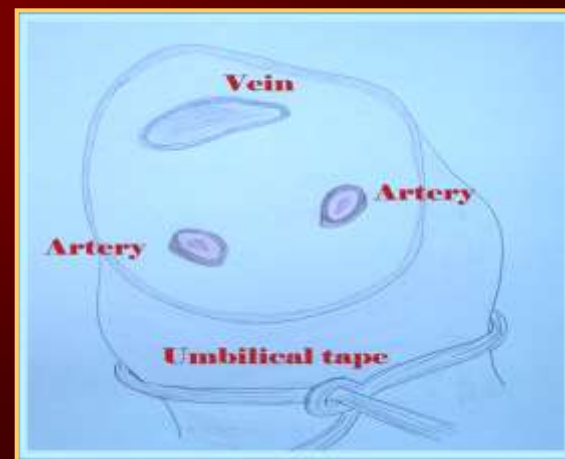
- **invazivní, ale život zachraňující výkon, přístup do 30 - 60 s**
- **lze podat všechny léky, koncentrace, objemy jako do CŽK**
- **nekolabující venózní dřeňový plexus - možnost přetlakové infuze, kapacita vstupu 1,5 - 2 litry / hod**
- **inserce max. 24 hodin**
- **komplikace - pod 1 % (fraktura, osteomyelitida, extravazace)**

D - podání resuscitačních léků

* intravenózní - cestou umbilikální žíly

- novorozenecký vstup
- lze aplikovat všechny roztoky jako do CŽK
- bezpečná hloubka zavedení katétru je 2 - 3 cm od kožního úponu pupku

D - podání resuscitačních léků

*** intratracheální**

- pouze léky rozpustné v tucích
(adrenalin, atropin, naloxon, mesocain)
- dávky léků 10 x vyšší proti i. v. podání
- léky ředit až 5 ml FR (dle velikosti dítěte)
- po aplikaci prodýchnout 5 vdechy vakem

D - podání resuscitačních léků

adrenalin

- * **indikace - asystolie, elektrická aktivita bez pulzu**
  - **novorozenci bradykardie pod 80 / min**

- * **endogenní katecholamín s účinkem**
  - **alfa adrenergním v periférii - vazokonstrikce - zvýšení aortálního diastolického tlaku - zvýšení koronární perfuze**
  - **beta adrenergním v myokardu - zvyšuje kontraktilitu, stimuluje spontánní kontrakce**

  - **cave - účinek potlačován hypoxií a acidosou, je inaktivován bikarbonátem !!**

D - podání resuscitačních léků

adrenalin

novorozenci

0,01 - 0,03 mg/kg

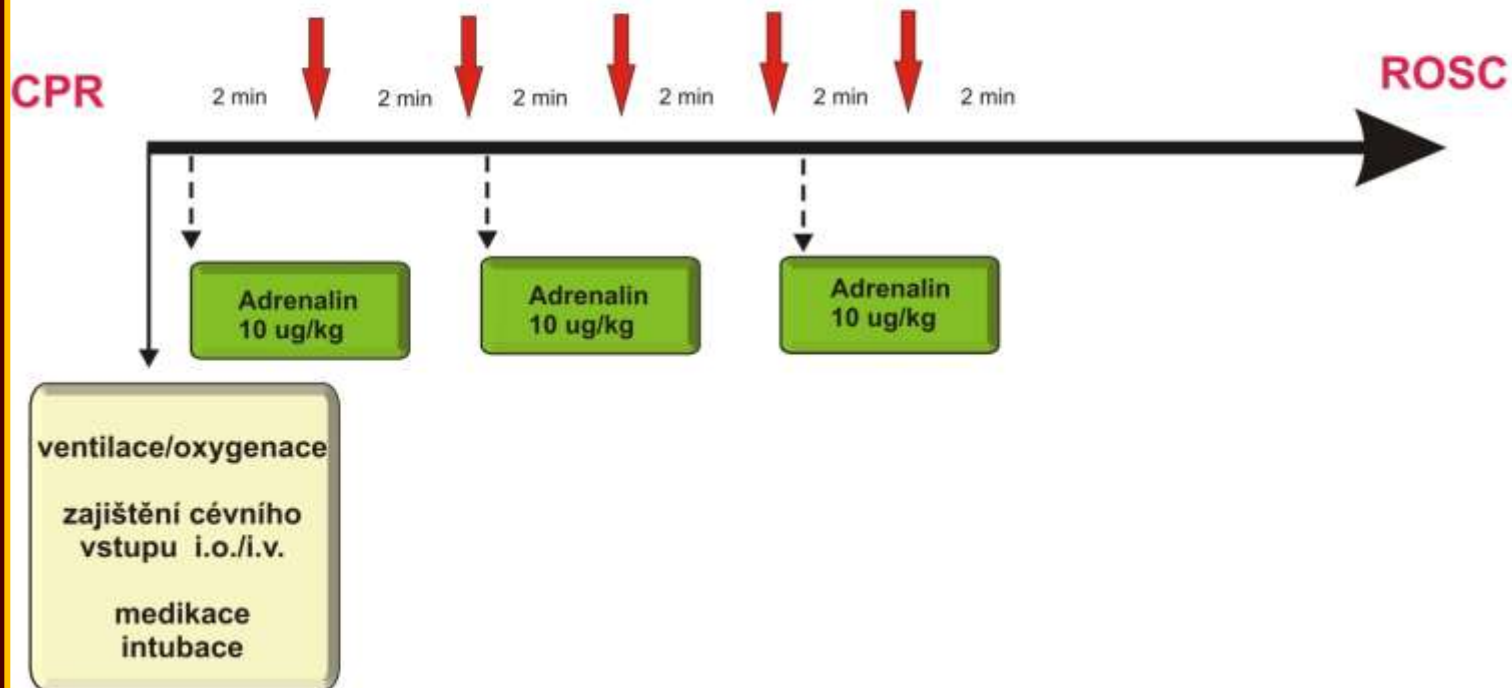
větší děti, dospělí

0,01 mg/kg

- dávku možno opakovat po 3 - 5 minutách KPR
- orig. balení 1 ml = 1 mg = 1 : 1 000
- i.v. dětem podáván ředěný (1 ml + 9 ml FR) = 0,1 ml/kg

Algoritmus léčby nedefibrilovatelného rytmu asystolie / bradykardie / PEA

D - podání resuscitačních léků

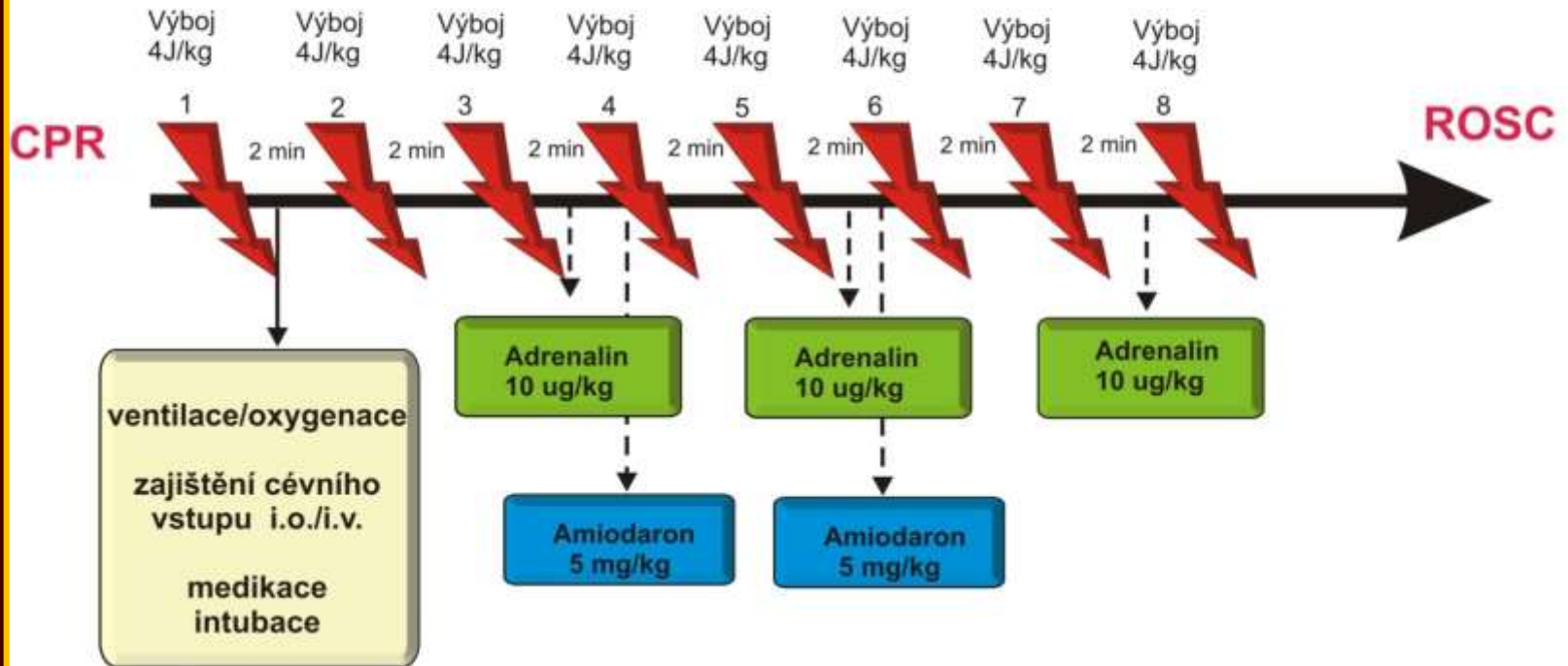
amiodaron

* **indikace - léčba akutních defibrilovatelných arytmí**

*fibrilace komor (VF), komorová tachykardie bez pulzu (pulseless VT)
přetrvávající po 3 defibrilačních výbojích*

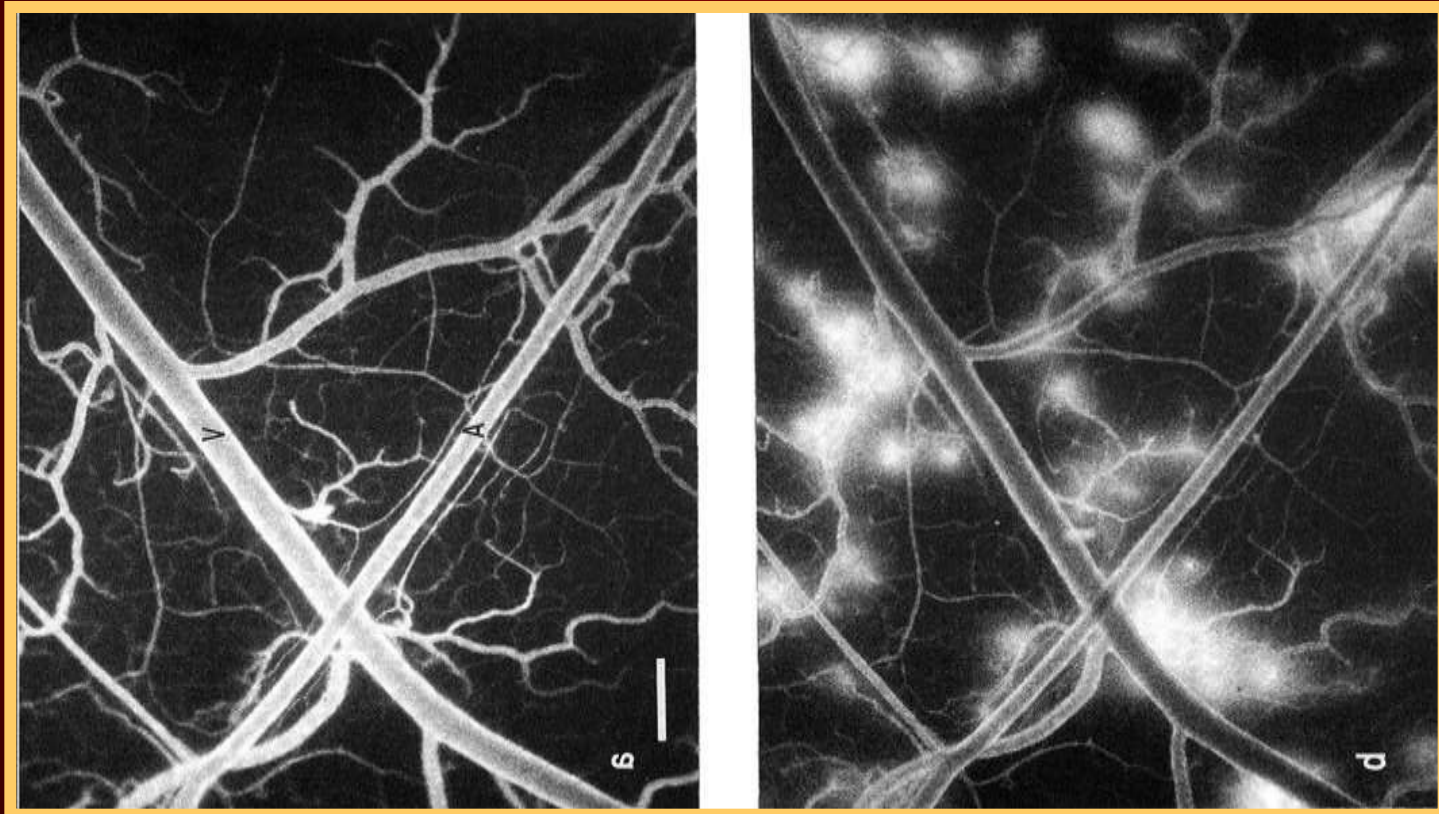
dávka 5 mg/kg i. v.

Algoritmus léčby defibrilovatelného rytmu VT/pulseless VF

D - podání resuscitačních léků volumexpanze

- * indikace - předpokládaná, nebo ověřená akutní hypovolemie
(šok, hypoxie - capillary leak syndrom)

D - podání resuscitačních léků

volumexpanze

dávka 10 - 20 ml / kg / 5 - 10 minut

(septický šok až 60 ml / kg / 60 min)

- * krystaloidy - sol. Ringer l/l, Hartman 1/1, Plazmalyte 1/1, FR l/l**
  - * koloidy - albumin 5-20%, škroby (Voluven)**
  - * kombinované preparáty – Tetraspan (škrob + krystaloidy)**
- cave - podávat pouze isotonické - plné roztoky**

D - podání resuscitačních léků

atropin

- * **indikace - bradykardie při zvýšené vagové aktivitě (intubace)**
  - **bradykardie při AV bloku**

- * **účinky - parasymptolytické**
  - **zrychluje vedení a rytmus SA, AV uzlu**

  - **aplikace po zajištění dostatečné oxygenace (hypoxie myokardu)**

  - **vyšší a opakované dávky u otravy organofosfáty**

D - podání resuscitačních léků

atropin

dávka 0,01 - 0,02 mg/kg

- **max. jednotlivá dávka u dětí 0,5 mg**
u dospělých 1 mg
- **dávku lze 1 x opakovat po 5 min**

D - podání resuscitačních léků

bikarbonát

- * **podání kontroverzní – neměl by být rutinním lékem**
(po zahájení účinné KPR se pH rychle normalizuje)
- * **indikace - předpokládaná nebo ověřená MAC (pH < 7,1)**
(protrahovaná zástava, otrava tricyklickými antidepresivy, hyperkalemie)
- * **dávka 1 mmol/kg**
- * **cave - hyperosmolarita, hypernatremie**
8,4 % roztok NaHCO₃ 1 ml = 1 mmol (u novorozenců použít 4,2 % roztok)

D - podání resuscitačních léků

kalciium

* indikace - hypokalcemie, hyperkalemie, hypermagnesemie

dávka

Calcium glukonicum 10 %   0,2 ml / kg

(5 - 7 mg Ca/kg)

- dávku lze opakovat za 10 minut

- nikoli rutinně při KPR, ne při asystolii, cave digoxin !!!

D - podání resuscitačních léků

magnesium

- * **indikace - hypomagnesemie**
  - **kritický status asthmaticus**

dávka

Magnesium sulfuricum 10 % 0,5 ml/kg

D - podání resuscitačních léků

naloxon

- * **indikace - farmakologický útlum dýchacího centra opiáty**
(**novorozenci - st. p. anestezii, cave - narkomani**)

dávka

Naloxon hydrochlorid 0,1 mg/kg

- **dávku lze opakovat po 1 - 4 hodinách**

D - podání resuscitačních léků

glukosa

- * prevence a léčba hypoglykémie , hyperglykémie (monitoring)**

*(nízké zásoby a vysoké energetické nároky při KPR u nezralých
a hypotrofických novorozenců, kont. podávání po KPR)*

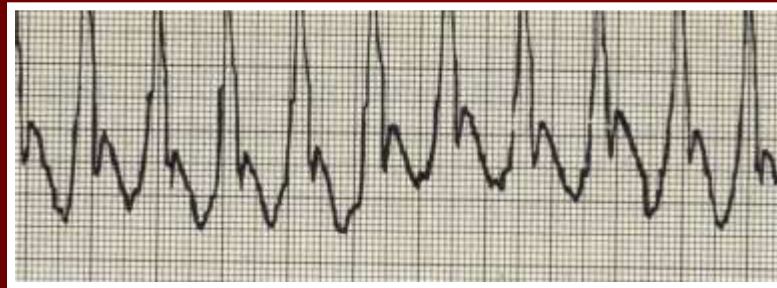
D – defibrilace - kardioverze

- ☞ aplikace vysokonapětového stejnosměrného výboje pomocí elektrod, který umožňuje přerušení reentry tachykardií, vznikajících v síních nebo komorách**
- ☞ použití bifázického i monofázického výboje**
- ☞ v nemocnici má být dle ERC k dispozici do 3 minut**

D – defibrilace – kardioverze

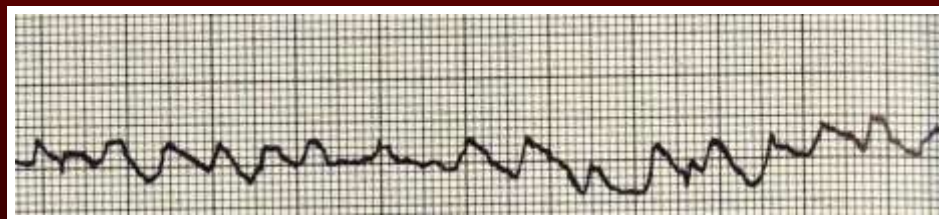
☞ *Synchronizovaná - kardioverze (0,5 – 1 J/kg)*

- je definovaný QRS komplex (VT)

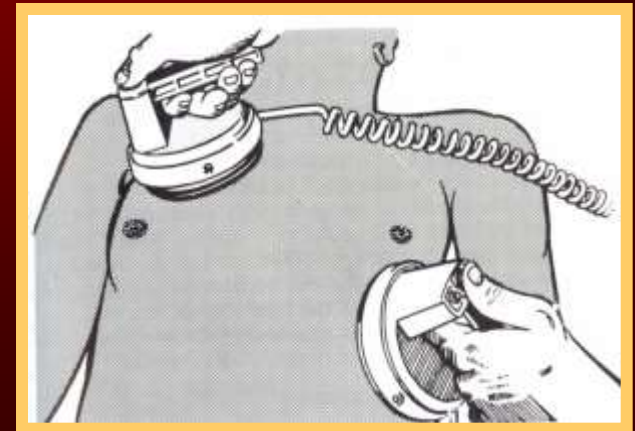
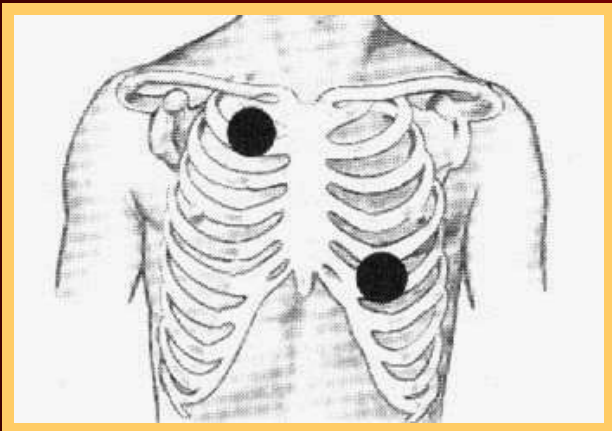
☞ *Nesynchronizovaná - defibrilace (4 J/kg)*

- není definovaný QRS komplex (VF)

D – defibrilace - kardioverze

- ➡ velikost elektrod: kojenci a batolata → 4 - 5 cm
děti (nad 10 kg) → 8 - 12 cm
- ➡ použít EKG gel, pevně přitisknout k tělu
- ➡ provést u preoxygenovaného a tonizovaného myokardu
(dostatečná ventilace a 30 – 60 s po podání adrenalinu)

D - defibrilace, kardioverze

**Defibrilovatelné rytmy - indikace „ pulse less arrest ”
(el. aktivita bez srdečního výdeje)**

* **VT / VF** (*komorová tachykardie, komorová fibrilace bez pulzu*)

1. výboj - 4J/kg – 2 min KPR – kontrola rytmu

2. výboj – 4J/kg – 2 min KPR – kontrola rytmu

3. adrenalin (i.v., i.o., i.t.) + 3. výboj

dále výboje 4J/kg po 2 min, Adrenalin po 3-5 min, trvale KPR

* **pokud se VF/VT opakuje po obnově rytmu - amiodaron bolusově
a dále kontinuálně, pokračovat v KPR + defibrilaci**

Nedefibrilovatelné rytmy

* **Asystolie / PEA / hluboká bradykardie (pod 60/min)**

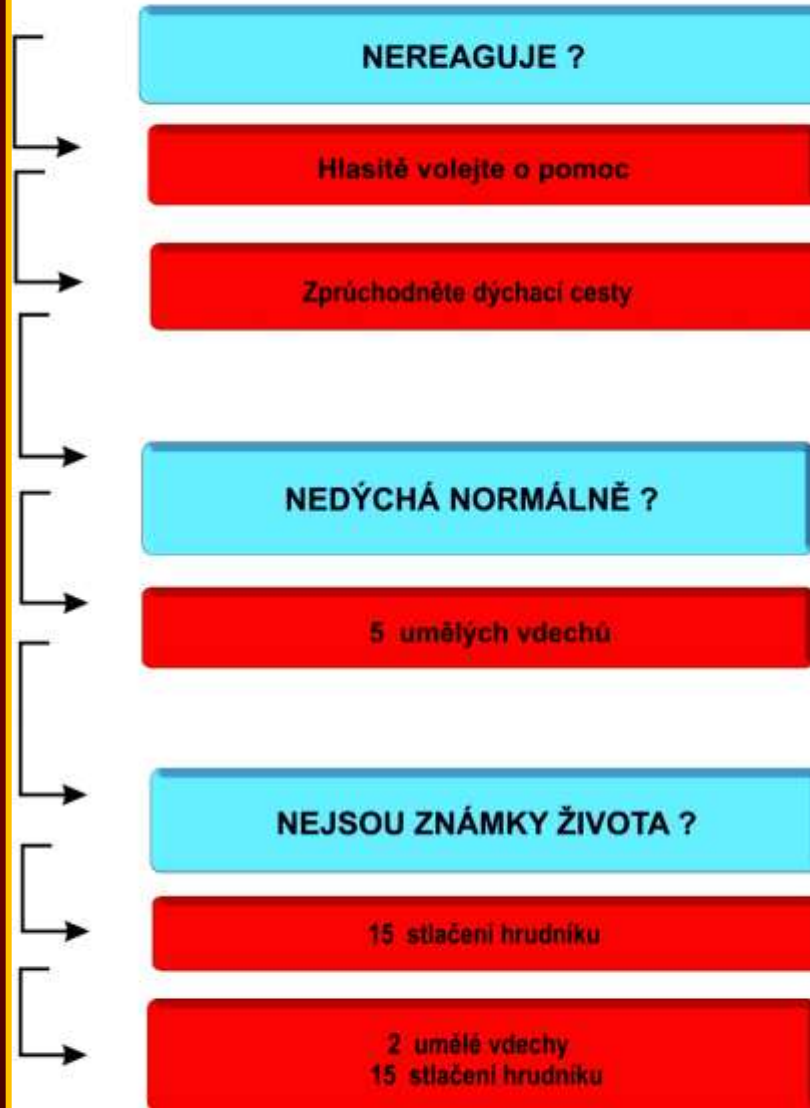
Automatické externí defibrilátory –AED

- * ERC doporučuje „Program veřejného přístupu k defibrilacím“ tam, kde je předpoklad použití AED při zástavě srdeční se svědky alespoň jednou za 2 roky
- * AED jsou konstruovány pro neškoleného průměrně inteligentního laika, kterého vedou krok za krokem
- při VF/VT je použití AED jediná léčba vedoucí k záchraně života v krajní nouzi - tedy situace hodná zvláštního zřetele. Není dle zákona trestným činem takový, kterým odvracíte závažnou hrozbu, laik tedy může AED použít.
- * v ČR chybí dostatečná legislativa a finanční prostředky pro jejich všeobecné použití

Automatické externí defibrilátory –AED

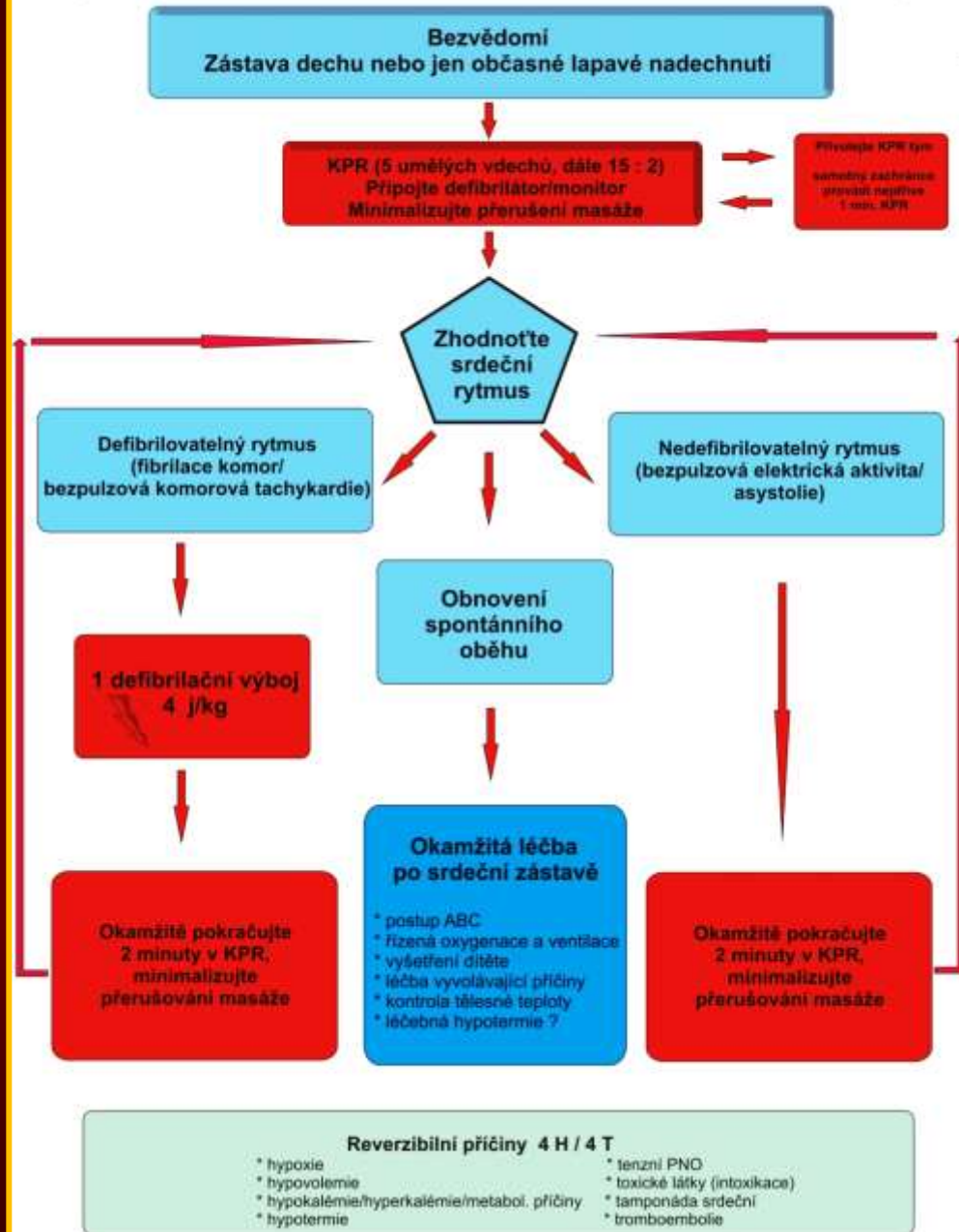
- * je možné použít u dětí 1 – 8 let,
ale s regulátorem výboje na max. 50 – 70 J**
- * u kojenců (do 1 roku) je použití AED
kontraindikováno**

Základní neodkladná resuscitace dítěte

Po 1 minutě KPR volejte tísňovou linku 155
nebo přivolejte resuscitační tým

Rozšířená neodkladná resuscitace dítěte

KPR - indikace k ukončení

časový faktor

- * **zvážit ukončení KPR delší než 20 minut s trvajícím apnoí, s asystolií bez známek elektrické aktivity na EKG, bezvědomím, areflexií a fixovanou mydriázou bez fotoreakce**

relevantní důvody k pokračování – příčina zástavy (svědci),

*- trvání non flow (neléčená zástava),
low flow – trvání efektivní kpr*

*- dostupnost mimotělní oxygenace a podpory oběhu
- přidružené specifické okolnosti
(tonutí v ledové vodě, intoxikace)*

- * **novorozenci vybavení bez známek života (Apgar score 0) -
– zvážit ukončení KPR po 10 minutách bez známek života**